ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഗർഗഃ പുരോഹിതോ രാജൻ യദൂനാം സുമഹാതപാഃ।
വ്രജം ജഗാമ നന്ദസ്യ വസുദേവപ്രചോദിതഃ ॥ **1** ॥

തം ദൃഷ്ട്വാ പരമപ്രീതഃ പ്രത്യുത്ഥായ കൃതാഞ്ജലിഃ।
ആനർചാധോക്ഷജധിയാ പ്രണിപാതപുരഃസരം ॥ **2** ॥

സൂപവിഷ്ടം കൃതാതിഥ്യം ഗിരാ സൂനൃതയാ മുനിം।
നന്ദയിത്വാബ്രവീദ് ബ്രഹ്മൻ പൂർണസ്യ കരവാമ കിം ॥ **3** ॥

മഹദ്വിചലനം നൃണാം ഗൃഹിണാം ദീനചേതസാം।
നിഃശ്രേയസായ ഭഗവൻ കൽപതേ നാന്യഥാ ക്വചിത് ॥ **4** ॥

ജ്യോതിഷാമയനം സാക്ഷാദ് യത്തജ്ജ്ഞാനമതീന്ദ്രിയം।
പ്രണീതം ഭവതാ യേന പുമാൻ വേദ പരാവരം ॥ **5** ॥

ത്വം ഹി ബ്രഹ്മവിദാം ശ്രേഷ്ഠഃ
സംസ്കാരാൻ കർതുമർഹസി।
ബാലയോരനയോർനൃണാം
ജൻമനാ ബ്രാഹ്മണോ ഗുരുഃ ॥ **6** ॥

ഗർഗ ഉവാച
യദൂനാമഹമാചാർയഃ ഖ്യാതശ്ച ഭുവി സർവതഃ।
സുതം മയാ സംസ്കൃതം തേ മൻയതേ ദേവകീസുതം ॥ **7** ॥

കംസഃ പാപമതിഃ സഖ്യം തവ ചാനകദുന്ദുഭേഃ।
ദേവക്യാ അഷ്ടമോ ഗർഭോ ന സ്ത്രീ ഭവിതുമർഹതി ॥ **8** ॥

ഇതി സഞ്ചിന്തയംശ്രുത്വാ ദേവക്യാ ദാരികാവചഃ।
അപി ഹന്താഽഽഗതാശങ്കസ്തർഹി തന്നോഽനയോ ഭവേത് ॥ **9** ॥

നന്ദ ഉവാച
അലക്ഷിതോഽസ്മിൻ രഹസി മാമകൈരപി ഗോവ്രജേ।
കുരു ദ്വിജാതിസംസ്കാരം സ്വസ്തിവാചനപൂർവകം ॥ **10** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം സമ്പ്രാർഥിതോ വിപ്രഃ സ്വചികീർഷിതമേവ തത്।
ചകാര നാമകരണം ഗൂഢോ രഹസി ബാലയോഃ ॥ **11** ॥

ഗർഗ ഉവാച
അയം ഹി രോഹിണീപുത്രോ രമയൻ സുഹൃദോ ഗുണൈഃ।
ആഖ്യാസ്യതേ രാമ ഇതി ബലാധിക്യാദ് ബലം വിദുഃ।
യദൂനാമപൃഥഗ്ഭാവാത് സങ്കർഷണമുശന്ത്യുത ॥ **12** ॥

ആസൻ വർണാസ്ത്രയോ ഹ്യസ്യ
ഗൃഹ്ണതോഽനുയുഗം തനൂഃ।
ശുക്ലോ രക്തസ്തഥാ പീത
ഇദാനീം കൃഷ്ണതാം ഗതഃ ॥ **13** ॥

പ്രാഗയം വസുദേവസ്യ ക്വചിജ്ജാതസ്തവാത്മജഃ।
വാസുദേവ ഇതി ശ്രീമാനഭിജ്ഞാഃ സമ്പ്രചക്ഷതേ ॥ **14** ॥

ബഹൂനി സന്തി നാമാനി രൂപാണി ച സുതസ്യ തേ।
ഗുണകർമാനുരൂപാണി താന്‍യഹം വേദ നോ ജനാഃ ॥ **15** ॥

ഏഷ വഃ ശ്രേയ ആധാസ്യദ് ഗോപഗോകുലനന്ദനഃ।
അനേന സർവദുർഗാണി യൂയമഞ്ജസ്തരിഷ്യഥ ॥ **16** ॥

പുരാനേന വ്രജപതേ സാധവോ ദസ്യുപീഡിതാഃ।
അരാജകേ രക്ഷ്യമാണാ ജിഗ്യുർദസ്യൂൻ സമേധിതാഃ ॥ **17** ॥

യ ഏതസ്മിൻ മഹാഭാഗാഃ പ്രീതിം കുർവന്തി മാനവാഃ।
നാരയോഽഭിഭവന്ത്യേതാൻ വിഷ്ണുപക്ഷാനിവാസുരാഃ ॥ **18** ॥

തസ്മാന്നന്ദാത്മജോഽയം തേ നാരായണസമോ ഗുണൈഃ।
ശ്രിയാ കീർത്യാനുഭാവേന ഗോപായസ്വ സമാഹിതഃ ॥ **19** ॥

ഇത്യാത്മാനം സമാദിശ്യ ഗർഗേ ച സ്വഗൃഹം ഗതേ।
നന്ദഃ പ്രമുദിതോ മേനേ ആത്മാനം പൂർണമാശിഷാം ॥ **20** ॥

കാലേന വ്രജതാൽപേന ഗോകുലേ രാമകേശവൗ।
ജാനുഭ്യാം സഹ പാണിഭ്യാം രിംഗമാണൗ വിജഹ്രതുഃ ॥ **21** ॥

താവംഘ്രിയുഗ്മമനുകൃഷ്യ സരീസൃപന്തൗ
ഘോഷപ്രഘോഷരുചിരം വ്രജകർദമേഷു।
തന്നാദഹൃഷ്ടമനസാവനുസൃത്യ ലോകം
മുഗ്ധപ്രഭീതവദുപേയതുരന്തി മാത്രോഃ ॥ **22** ॥

തൻമാതരൗ നിജസുതൗ ഘൃണയാ സ്നുവന്ത്യൗ
പങ്കാംഗരാഗരുചിരാവുപഗുഹ്യ ദോർഭ്യാം।
ദത്ത്വാ സ്തനം പ്രപിബതോഃ സ്മ മുഖം നിരീക്ഷ്യ
മുഗ്ധസ്മിതാൽപദശനം യയതുഃ പ്രമോദം ॥ **23** ॥

യർഹ്യംഗനാദർശനീയകുമാരലീലാ -
വന്തർവ്രജേ തദബലാഃ പ്രഗൃഹീതപുഷ്പ്പൈഃ।
വത്സൈരിതസ്തത ഉഭാവനുകൃഷ്യമാണൗ
പ്രേക്ഷന്ത്യ ഉജ്ഝിതഗൃഹാ ജഹൃഷുർഹസന്ത്യഃ ॥ **24** ॥

ശൃംഗ്യഗ്നിദംഷ്ടർയസിജലദ്വിജകണ്ടകേഭ്യഃ
ക്രീഡാപരാവതിചലൗ സ്വസുതൗ നിഷേദ്ധും।
ഗൃഹ്യാണി കർതുമപി യത്ര ന തജ്ജനൻയൗ
ശേകാത ആപതുരലം മനസോഽനവസ്ഥാം ॥ **25** ॥

കാലേനാൽപേന രാജർഷേ രാമഃ കൃഷ്ണശ്ച ഗോകുലേ।
അഘൃഷ്ടജാനുഭിഃ പദ്ഭിർവിചക്രമതുരഞ്ജസാ ॥ **26** ॥

തതസ്തു ഭഗവാൻ കൃഷ്ണോ വയസ്യൈർവ്രജബാലകൈഃ।
സഹരാമോ വ്രജസ്ത്രീണാം ചിക്രീഡേ ജനയൻ മുദം ॥ **27** ॥

കൃഷ്ണസ്യ ഗോപ്യോ രുചിരം വീക്ഷ്യ കൗമാരചാപലം।
ശൃണ്വത്യാഃ കില തൻമാതുരിതി ഹോചുഃ സമാഗതാഃ ॥ **28** ॥

വത്സാൻ മുഞ്ചൻ ക്വചിദസമയേ
ക്രോശസഞ്ജാതഹാസഃ
സ്തേയം സ്വാദ്വത്ത്യഥ ദധി പയഃ
കൽപിതൈഃ സ്തേയയോഗൈഃ।
മർകാൻ ഭോക്ഷ്യൻ വിഭജതി സ ചേ -
ന്നാത്തി ഭാണ്ഡം ഭിനത്തി
ദ്രവ്യാലാഭേ സ ഗൃഹകുപിതോ
യാത്യുപക്രോശ്യ തോകാൻ ॥ **29** ॥

ഹസ്താഗ്രാഹ്യേ രചയതി വിധിം പീഠകോലൂഖലാദ്യൈഃ
ഛിദ്രം ഹ്യന്തർനിഹിതവയുനഃ ശിക്യഭാണ്ഡേഷു തദ്വിത്।

ധ്വാന്താഗാരേ ധൃതമണിഗണം സ്വാംഗമർഥപ്രദീപം
കാലേ ഗോപ്യോ യർഹി ഗൃഹകൃത്യേഷു
സുവ്യഗ്രചിത്താഃ ॥ **30** ॥

ഏവം ധാർഷ്ട്യാൻയുശതി കുരുതേ
മേഹനാദീനി വാസ്തൗ
സ്തേയോപായൈർവിരചിതകൃതിഃ
സുപ്രതീകോ യഥാഽഽസ്തേ ।
ഇത്ഥം സ്ത്രീഭിഃ സഭയനയന -
ശ്രീമുഖാലോകിനീഭിഃ
വ്യാഖ്യാതാർഥാ പ്രഹസിതമുഖീ
ന ഹ്യുപാലബ്ധുമൈച്ഛത് ॥ **31** ॥

ഏകദാ ക്രീഡമാനാസ്തേ രാമാദ്യാ ഗോപദാരകാഃ ।
കൃഷ്ണോ മൃദം ഭക്ഷിതവാനിതി മാത്രേ ൻയവേദയൻ ॥ **32** ॥

സാ ഗൃഹീത്വാ കരേ കൃഷ്ണമുപാലഭ്യ ഹിതൈഷിണീ ।
യശോദാ ഭയസംഭ്രാന്തപ്രേക്ഷണാക്ഷമഭാഷത ॥ **33** ॥

കസ്മാൻമൃദമദാന്താത്മൻ ഭവാൻ ഭക്ഷിതവാൻ രഹഃ ।
വദന്തി താവകാ ഹ്യേതേ കുമാരാസ്തേഽഗ്രജോഽപ്യയം ॥ **34** ॥

ശ്രീകൃഷ്ണ ഉവാച
നാഹം ഭക്ഷിതവാനംബ സർവേ മിഥ്യാഭിശംസിനഃ ।
യദി സത്യഗിരസ്തർഹി സമക്ഷം പശ്യ മേ മുഖം ॥ **35** ॥

യദ്യേവം തർഹി വ്യാദേഹീത്യുക്തഃ സ ഭഗവാൻ ഹരിഃ ।
വ്യാദത്താവ്യാഹതൈശ്വർയഃ ക്രീഡാമനുജബാലകഃ ॥ **36** ॥

സാ തത്ര ദദൃശേ വിശ്വം ജഗത് സ്ഥാസ്നു ച ഖം ദിശഃ।
സാദ്രിദ്വീപാബ്ധിഭൂഗോലം സവായ്വഗ്നീന്ദുതാരകം ॥ **37** ॥

ജ്യോതിശ്ചക്രം ജലം തേജോ നഭസ്വാൻ വിയദേവ ച।
വൈകാരികാണീന്ദ്രിയാണി മനോ മാത്രാ ഗുണാസ്ത്രയഃ ॥ **38** ॥

ഏതദ് വിചിത്രം സഹ ജീവകാല -
സ്വഭാവകർമാശയലിംഗഭേദം।
സൂനോസ്തനൗ വീക്ഷ്യ വിദാരിതാസ്യേ
വ്രജം സഹാത്മാനമവാപ ശങ്കാം ॥ **39** ॥

കിം സ്വപ്ന ഏതദുത ദേവമായാ
കിം വാ മദീയോ ബത ബുദ്ധിമോഹഃ।
അഥോ അമുഷ്യൈവ മമാർഭകസ്യ
യഃ കശ്ചനൗത്പത്തിക ആത്മയോഗഃ ॥ **40** ॥

അഥോ യഥാവന്ന വിതർകഗോചരം
ചേതോമനഃകർമവചോഭിരഞ്ജസാ।
യദാശ്രയം യേന യതഃ പ്രതീയതേ
സുദുർവിഭാവ്യം പ്രണതാസ്മി തത്പദം ॥ **41** ॥

അഹം മമാസൗ പതിരേഷ മേ സുതോ
വ്രജേശ്വരസ്യാഖിലവിത്തപാ സതീ।
ഗോപ്യശ്ച ഗോപാഃ സഹഗോധനാശ്ച മേ
യൻമായയേത്ഥം കുമതിഃ സ മേ ഗതിഃ ॥ **42** ॥

ഇത്ഥം വിദിതതത്ത്വായാം ഗോപികായാം സ ഈശ്വരഃ।
വൈഷ്ണവീം വ്യതനോൻമായാം പുത്രസ്നേഹമയീം വിഭുഃ ॥ **43** ॥

സദ്യോനഷ്ടസ്മൃതിർഗോപീ സാഽഽരോപ്യാരോഹമാത്മജം।
പ്രവൃദ്ധസ്നേഹകലിലഹൃദയാഽഽസീദ് യഥാ പുരാ ॥ **44** ॥

ത്രയ്യാ ചോപനിഷദ്ഭിശ്ച സാംഖ്യയോഗൈശ്ച സാത്വതൈഃ।
ഉപഗീയമാനമാഹാത്മ്യം ഹരിം സാമന്യതാത്മജം ॥ **45** ॥

രാജോവാച
നന്ദഃ കിമകരോദ് ബ്രഹ്മൻ ശ്രേയ ഏവം മഹോദയം।
യശോദാ ച മഹാഭാഗാ പപൗ യസ്യാഃ സ്തനം ഹരിഃ ॥ **46** ॥

പിതരൗ നാൻവവിന്ദേതാം കൃഷ്ണോദാരാർഭകേഹിതം।
ഗായന്ത്യദ്യാപി കവയോ യൽലോകശമലാപഹം ॥ **47** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ദ്രോണോ വസൂനാം പ്രവരോ ധരയാ സഹ ഭാർയയാ।
കരിഷ്യമാണ ആദേശാൻ ബ്രഹ്മണസ്തമുവാച ഹ ॥ **48** ॥

ജാതയോർനൗ മഹാദേവേ ഭുവി വിശ്വേശ്വരേ ഹരൗ।
ഭക്തിഃ സ്യാത് പരമാ ലോകേ യയാഞ്ജോ ദുർഗതിം തരേത് ॥ **49** ॥

അസ്ത്വിത്യുക്തഃ സ ഭഗവാൻ വ്രജേ ദ്രോണോ മഹായശാഃ।
ജജ്ഞേ നന്ദ ഇതി ഖ്യാതോ യശോദാ സാ ധരാഭവത് ॥ **50** ॥

തതോ ഭക്തിർഭഗവതി പുത്രീഭൂതേ ജനാർദനേ।
ദമ്പത്യോർനിതരാമാസീദ് ഗോപഗോപീഷു ഭാരത ॥ **51** ॥

കൃഷ്ണോ ബ്രഹ്മണ ആദേശം സത്യം കർതും വ്രജേ വിഭുഃ।
സഹരാമോ വസംശ്ചക്രേ തേഷാം പ്രീതിം സ്വലീലയാ ॥ **52** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ദശമസ്കന്ധേ പൂർവാർധേ വിശ്വരൂപദർശനേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥